

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเชิงปริมาณ และวิธีเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การดูแลผู้ที่ได้รับการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาทั้งในประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรด้านสุขภาพ กลุ่มผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ใช้การล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องและกลุ่มผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ใช้การล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องดังนี้

ประชากร ประกอบด้วย

กลุ่มบุคลากรด้านสุขภาพได้แก่ผู้ป่วยที่ล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง จำนวน 127 คน และผู้ดูแล จำนวน 127 คน แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโรคไต พยาบาลผู้เชี่ยวชาญในการดูแลผู้ป่วยโรคไต ที่ทำ CAPD จำนวน 3 คน

กลุ่มตัวอย่าง มีทั้งหมด 3 กลุ่ม จำนวน 23 คน ประกอบด้วย ผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ใช้การล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ใช้การล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง และบุคลากรด้านสุขภาพ โดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)

1. ผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ได้รับการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องซึ่งคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 10 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1) เป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ใช้วิธีการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องและเคยมีประวัติการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลด้วยภาวะการติดเชื้อ

2) สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยทั้งคำพูดและการเขียนได้

3) ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

2. ผู้ดูแลผู้ป่วยที่เป็นโรคไตวายเรื้อรังที่ล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องซึ่งคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 10 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) เป็นผู้ดูแลหลักที่ปฏิบัติการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องและดูแลผู้ที่เป็นไตวายที่รับการรักษาด้วยการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง
 - 2) สามารถสื่อสารภาษาไทยได้
 - 3) ยินดีให้ความร่วมมือในการทำการศึกษ
3. บุคลากรทีมสุขภาพที่ดูแลผู้ป่วยที่ล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องจำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์รายบุคคลและสนทนากลุ่มโดยผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

เครื่องมือสำหรับกลุ่มบุคลากรทีมสุขภาพ

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรทีมสุขภาพ ประกอบด้วยอายุ เพศ วุฒิ การศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และหน้าที่ประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่ทำการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง
2. แบบสัมภาษณ์บุคลากรทีมสุขภาพเกี่ยวกับการให้บริการดูแลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ทำการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับวิธีการดูแลผู้ป่วยและเป็นพี่เลี้ยงของผู้ดูแลตามทฤษฎีระบบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์

เครื่องมือสำหรับกลุ่มผู้ป่วย

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ทำการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องประกอบด้วยอายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ทำ CAPD

2. แนวคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ใช้รวบรวมข้อมูลในกลุ่มผู้เป็นโรคไตเรื้อรังที่ทำการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องในการปฏิบัติการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องเพื่อการป้องกันการติดเชื้อตามทฤษฎีระบบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์

เครื่องมือสำหรับกลุ่มผู้ดูแล

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ทำการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องประกอบด้วยอายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ดูแลผู้ป่วยที่ทำ CAPD

2. แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ใช้รวบรวมข้อมูลในกลุ่มผู้ดูแลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ทำการปฏิบัติการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการติดเชื้อตามทฤษฎีระบบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์

เครื่องมือ อุปกรณ์ ในการดำเนินการศึกษา ประกอบด้วย

1. เทปบันทึกเสียงใช้บันทึกขณะสัมภาษณ์, สนทนากลุ่ม
2. อุปกรณ์การจดบันทึกข้อมูลต่างๆจากการสัมภาษณ์

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือ ก่อนนำไปรวบรวมข้อมูลดังนี้

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity)

การหาความตรงของเนื้อหาของแนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาโดยส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนและเครื่องมือการวิจัย 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโรคไต 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาลผู้ที่เป็นโรคไตที่รักษาด้วยวิธีการกรองของเสียทางเยื่อช่องท้อง 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความชัดเจนและครอบคลุมเนื้อหา หลังจากนั้นนำแนวประเด็นคำถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Test Reliability)

ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างและแนวคำถามในการสนทนากลุ่มที่ได้ไปทดลองใช้ในกลุ่มที่มีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะทำการศึกษา ณ ตำบลแม่ใจ อำเภอแม่ใจ จังหวัด

พะเยา คือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างของบุคลากรที่มีสุขภาพทดลองใช้กับบุคลากรที่มีสุขภาพ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย แพทย์ผู้ที่มีบทบาทในการดูแลผู้ที่ได้รับการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง และพยาบาลวิชาชีพชำนาญการที่มีบทบาทในการดูแลผู้ที่ได้รับการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องจำนวน 2 คน แนวคำถามในการสนทนากลุ่มของดูแลผู้ที่ได้รับการล้างไตผ่านทางช่องท้องทดลองใช้กับผู้ดูแลผู้ที่ได้รับการล้างไตผ่านทางช่องท้อง จำนวน 2 คน และแนวคำถามในการสนทนากลุ่มของผู้ดูแลผู้ที่ได้รับการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องทดลองใช้กับผู้ดูแลผู้ที่ได้รับการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง จำนวน 2 คน หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ในการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มีการเตรียมประสบการณ์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผ่านการเข้าร่วมการอบรมการวิจัยเชิงคุณภาพ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2556 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยนำโครงการค้นคว้าแบบอิสระเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาจะจัดทำเอกสารชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ของการศึกษา การรวบรวมข้อมูลของการศึกษานี้ และอธิบายถึงวิธีการดำเนินการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างทราบ การให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างหรือสามารถปฏิเสธที่จะไม่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ได้โดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผลสำหรับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ หากกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการศึกษานี้ ผู้ศึกษาจะให้กลุ่มตัวอย่างลงลายมือชื่อเอกสารยินยอมเข้าร่วมการศึกษาเก็บไว้ที่ผู้ศึกษาหนึ่งฉบับ และมอบให้กลุ่มตัวอย่างหนึ่งฉบับ กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวออกจากการศึกษาได้หากไม่ต้องการจะมีส่วนร่วมในการศึกษาครั้งนี้โดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผล ซึ่งจะไม่มีผลกระทบใดๆ รวมทั้งสิทธิในการรับการดูแลรักษาตามปกติ สำหรับข้อมูลของผู้ป่วยจะเก็บเป็นความลับ จะไม่มีการเปิดเผยให้เกิดความเสียหายแก่กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมโดยไม่ระบุชื่อของกลุ่มตัวอย่างและนำมาใช้ประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้น

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาคำเนิการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือขออนุญาตในการรวบรวมข้อมูลผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลพะเยา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขออนุญาตเก็บข้อมูลของโรงพยาบาลพะเยา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

2. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติจากผู้อำนวยการ โรงพยาบาลพะเยา ผู้ศึกษาเข้าพบผู้อำนวยการ โรงพยาบาล เพื่อแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การดำเนินการรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัยในครั้งนี้และขอความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้พร้อมทั้งนัดวันเวลา ในการเข้ารวบรวมข้อมูล

3. หลังจากได้รับการอนุญาตแล้วผู้ศึกษาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เข้าพบกลุ่มประชากรเพื่อแนะนำตนเองกับบุคลากรทีมสุขภาพ ผู้ป่วยและผู้ดูแล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

4. ขั้นตอน การรวบรวมข้อมูล โดยยึดหลักการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการศึกษา และขอความร่วมมือในการดำเนินการศึกษาโดยการสัมภาษณ์รายบุคคลในกลุ่มบุคลากรสุขภาพโดยมีแนวคำถามพร้อมอัดเทปการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยขออนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งทางวาจา การสัมภาษณ์รายบุคคล ใช้เวลา 45-60 นาที/ครั้ง

5. ผู้ศึกษาทำการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ในกลุ่มผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ที่ใช้วิธีการกรองของเสียทางเยื่อหน้าท้อง จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 และ 6 คน ดังนี้

5.1 บอกรวัตถุประสงค์ การสนทนากลุ่ม และขออนุญาตบันทึกเทปและจดบันทึกจากนั้น ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลได้อย่างอิสระตามความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ โดยมีแนวคำถามพร้อมอัดเทปการสนทนากลุ่ม โดยขออนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งทางวาจา การสนทนากลุ่มใช้เวลา 60-90 นาที/ครั้ง

5.2 ผู้ศึกษาทำการถอดเทปและรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) แล้วนำมาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและวิเคราะห์เชิงเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไป นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้ศึกษาได้จัดบันทึกไว้แล้วขณะสัมภาษณ์นั้นนำมาเทียบเคียงกับข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปการสัมภาษณ์แล้วจัดหมวดหมู่ และสรุปประเด็นสำคัญ
3. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มมาจัดหมวดหมู่และสรุปประเด็นสำคัญ
4. วิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานจากเอกสารโดยการจัดหมวดหมู่และสรุปประเด็นสำคัญ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved